

**Advies Natuurwaarden De Vluchtheuvel
te Norg**

BügelHajema
Plek voor ideeën

Advies Natuurwaarden De Vluchtheuvel te Norg

Inhoud

Rapport en bijlagen

5 december 2016

Projectnummer 160.60.50.00.00

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Situatieschets en plannen	7
2.1	Ligging en huidige situatie	7
2.2	Plannen	9
3	Gebiedsbescherming	11
3.1	Wet natuurbescherming	11
3.2	Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid	11
3.2.1	Natuurnetwerk Nederland en het plangebied	13
4	Soortenbescherming	15
4.1	Planten	16
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	17
4.3	Zoogdieren - overig	17
4.4	Vogels	18
4.5	Amfibieën	19
4.6	Reptielen	20
4.7	Vissen	20
4.8	Ongewervelden	21
5	Conclusies en consequenties	23
5.1	Beschermde gebieden	23
5.2	Beschermde soorten	23
6	Bronnen	25
6.1	Veldbezoek	25
6.2	Internet	25
6.3	Literatuur	25

Bijlagen

Inleiding

Aan de Donderseweg te Norg ligt in de bossen het voormalig familierecreatiepark De Vluchtheuvel. Het voornemen is op deze locatie een Health- en lifestyleconcept te realiseren. Om het plan mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Voorliggend Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de genoemde plannen. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ met de daaraan gekoppelde provinciale verordening (beide treden op 1 januari 2017 in werking) en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

DOEL VAN HET ADVIES

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied en de plannen weergegeven. De mogelijke effecten van deze plannen op beschermde natuurgebieden worden in hoofdstuk 3 beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming en het provinciale natuurbeleid. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het veldbezoek worden de mogelijke effecten van de toekomstige plannen op, in het kader van de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna bepaald (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 'Conclusie en consequenties' wordt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gegeven.

OPZET VAN HET RAPPORT

¹ Betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Situatieschets en plannen

2.1

Ligging en huidige situatie

Het voormalig familierecreatiepark De Vluchtheuvel ligt in de bossen aan de zuidzijde van de Donderseweg en ten oosten van de bebouwde kom van Norg. Onderdeel van het plangebied is ook het bosperceel dat direct ten noordoosten van het voormalig familierecreatiepark ligt. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven op een luchtfoto.

Figuur 1. Luchtfoto met de ligging van het plangebied (geel omlijnd) en de globale ligging van het bouwvlak (blauw omlijnd) (bron: kaart ondergrond www.ruimtelijkeplannen.nl)

Het voormalige familierecreatiepark vormt een bosrijk park met zowel loofbomen als naaldbomen. Ook zijn enkele open stukken (met structuurrijke ruigte of gras) aanwezig. Verspreid door het park zijn diverse (deels vervallen) gebouwen aanwezig, opgetrokken uit materialen als stenen, houten platen en met een rieten, dan wel plat dak. Verder zijn nog diverse onderdelen van het familiepark aanwezig, waaronder een zwembad, vijvers en een overkapping van een treinbaantje. Ook zijn tijdelijke onderkomens (zoals caravans) op het terrein aanwezig, ten tijde van het veldbezoek grotendeels bewoond.

Aan de wegzijde bevindt zich het parkeerterrein bestaande uit asfalt en is een gebied met zand, struikheide en opslag van dennen aanwezig.

Het bosperceel betreft een gemengd bos met in de ondergroei soorten als gewone braam en varens.

Impressie plangebied (8 november 2016)

Impressie plangebied (8 november 2016)

Impressie plangebied (8 november 2016)

2.2

Plannen

De plannen bestaan uit de realisatie van een zorghotel met ondergeschikte en op het zorgconcept gerichte horeca en recreatieve functies.

Hierbij zal geen sprake zijn van zelfstandig wonen. Het wonen betreft uitsluitend 'zorgwonen' voor mensen die 24-uurs zorg nodig hebben en 'dienstwoningen' voor het zorgverlenende personeel (voor zover nodig en gewenst).

Ten behoeve van deze plannen wordt de bestaande bebouwing en de nog aanwezige pretparkonderdelen geamoveerd. Ook wordt een groot deel van het opgaande groen verwijderd en verdwijnt het zand/heidegebied.

G e b i e d s b e s c h e r m i n g

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wet natuurbescherming en de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening.

3.1

Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Wnb. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Natura 2000-gebied Norgerholt, dat op ongeveer 1,5 km afstand van het plangebied ligt. Het plangebied heeft geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden in het kader van de Wnb.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ontwikkelingen, worden als gevolg van het plan geen negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden in het kader van de Wnb. Voor dit plan is geen vergunning op grond van de Wnb nodig.

EFFECTBEOORDELING

3.2

Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, in beleidsdocumenten van de provincie Drenthe vaak Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe en de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

In de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe is beschreven waar het NNN in Drenthe uit bestaat: het NNN wordt gevormd door de natuurgebieden (bossen, heidevelden, vennen, hoogvenen, beekdalen en laagveengebieden) en de tussenliggende verbindingen. Om de kwaliteit van de natuur en de biodiversiteit duurzaam te verbeteren, streeft de provincie Drenthe naar een robuust natuurnetwerk. Zij zet daarbij in op het vergroten en verbinden van natuurgebieden en het verbeteren van de milieuecondities (provincie Drenthe 2014).

Binnen gebieden met de functie natuur, staat de ontwikkeling van de hoofd-functie natuur voorop. Daarbij gaat het om het behouden, herstellen en ontwikkelen van natuurwaarden. Andere ontwikkelingen zijn aanvaardbaar zolang deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van de natuurontwikkeling. De waterhuishouding wordt afgestemd op de natuur- en bosdoelstellingen en sluit zo dicht mogelijk aan bij een 'natuurlijke' waterhuishouding.

Voor de gronden binnen de gebieden van het NNN moet op grond van de Provinciale Verordening in een bestemmingsplan een bestemming worden opgenomen die past bij de aard van de gronden. De gebruiksregels van deze bestemming moeten gericht zijn "op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gronden, met inbegrip van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden". Andere activiteiten binnen de gebieden zijn mogelijk op voorwaarde dat er geen sprake is van een significant negatief effect op deze waarden.

Op grond van de verordening maakt de provincie Drenthe ruimtelijke ontwikkelingen die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden² van het natuurgebied niet mogelijk. Wat een significant negatief effect is, is onder andere afhankelijk van de soort activiteit, de locatie in het NNN en de natuurwaarden ter plaatse (provincie Drenthe 2015). Door het Rijk zijn een aantal voorbeelden van ruimtelijke initiatieven gegeven die significant negatieve effecten kunnen hebben, zoals aanleg/uitbreiding van woningbouw/infrastructuur/verblijfsrecreatie en opstellen van windturbines.

De beoordeling of een activiteit significant negatief is, moet per situatie worden gemaakt. Wanneer wordt beoordeeld dat de voorgenomen activiteit leidt tot de conclusie dat deze significant negatieve effecten heeft, maar toch doorgang moet vinden (vanwege een groot belang, economisch of anderszins er geen alternatieven mogelijk zijn), is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat de dan nog resterende effecten te com-

² In de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe wordt het volgende verstaan onder wezenlijke kenmerken en waarden: "aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming natuur, tevens potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn" (provincie Drenthe 2015).

penseren. Deze compensatie moet bijdragen aan de aanleg van een zogenoemde sterke NNN (provincie Drenthe 2015).

In de provincie Drenthe zijn regels ten aanzien van compensatie van het NNN (in deze beleidsregel nog EHS genoemd) beschreven in de 'Beleidsregel concretisering ecologische hoofdstructuur' (provincie Drenthe 2008). Verder is in de Omgevingsverordening opgenomen dat compensatie ten aanzien van het NNN uitsluitend kan plaatsvinden op gronden die nog geen natuurbestemming hebben en waarvan ook niet de verwachting is dat deze worden omgezet naar een natuurbestemming.

3.2.1

Natuurnetwerk Nederland en het plangebied

Het plangebied maakt in zijn geheel onderdeel uit van het NNN (zie figuur 2).

INVENTARISATIE

Figuur 2. Ligging van het plangebied (binnen gele belijning) in het NNN (groen) (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

In figuur 3 zijn de beheertypen van het NNN aangegeven. Op deze kaart is te zien dat enkele delen van het plangebied een natuurdoeltype heeft gekregen. Namelijk 'Kruiden en faunairijk grasland' (N12.02), 'Dennen-, eiken- en beukenbos' (N15.05) en 'Droog bos met productie' (N16.01). Deze natuurdoeltypen geven een indicatie van de potentieel aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden in het plangebied.

Legenda natuurdoeltypen:

Geel = N12.02 Kruiden en faunairijk grasland

Groen = N15.05 Dennen-, eiken- en beukenbos

Bruin = N16.01 Droog bos met productie

Figuur 3. Natuurdoeltypen NNN in het plangebied (gele belijning) (bron: Natuurbeheerplan Drenthe 2017, via de digitale atlas van provincie Drenthe).

EFFECTBEOORDELING

De beoogde ontwikkeling wordt in zijn geheel uitgevoerd in het NNN. Dit is in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.

Een groot deel van het te bebouwen oppervlak bestaat uit het voormalige familiepark. Voor dit deel geldt dat het gebruik dat reeds wordt toegestaan in het geldende bestemmingsplan mogelijk moet blijven. Wat niet mogelijk wordt gemaakt binnen het bestemmingsplan dient te worden getoetst op significant negatieve effecten op het NNN. In voorliggende situatie dient nader onderzoek te worden wat wel en niet mogelijk is binnen het huidige bestemmingsplan. Duidelijk is dat niet het gehele plan binnen de regels van het vigerende bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt. Om het project doorgang te kunnen laten vinden, dient te worden aangetoond dat het project een groot belang heeft. Uit telefonisch overleg met de provincie Drenthe blijkt dat het hierbij van belang is om in eerste plaats met de gemeente Noordenveld en de provincie Drenthe om tafel te gaan om helder te krijgen of in voorliggende situatie sprake is van een groot belang. Wanneer dat het geval is, dient een compensatieplan te worden opgesteld. Bij compensatie kan worden gedacht aan het compenseren van de oppervlakte dat aan NNN verdwijnt plus een toeslag voor het soort bos (waaronder de leeftijd ervan). Daarnaast dient ook rekening te worden gehouden met soorten waarvoor het bos een functie heeft.

Soortenbescherming

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in de Wet natuurbescherming (Wnb). De bescherming van flora- en faunasoorten is in de Wnb opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

WET- EN REGELGEVING

- Strikt beschermde soorten:
 - soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1);
 - soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5).
- Overige beschermde soorten:
 - nationaal beschermde soorten (artikel 3.10).

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen.

BESCHERMINGSREGIME

Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten, verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Echter, voor vogels die staan op van bijlage II van de Conventie van Bern geldt deze uitzondering niet.

Naar alle waarschijnlijkheid blijft onder de Wnb de huidige lijst met jaarrond beschermde nesten in stand. Dat houdt in dat voor de op deze lijst genoemde vogelsoorten de nestplaats ook buiten het broedseizoen beschermd is.

Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk. Wel kunnen provincies bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 verlenen voor deze soorten. Deze zogenaamde vrijstellingslijsten zijn opgenomen in de provinciale verordeningen en komen tussen de provincies grotendeels overeen. De provincie Drenthe heeft in haar 'Verordening vrijstelling' opgenomen dat voor in totaal 24 soorten een vrijstelling geldt van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb. Een overzicht van deze soorten is als bijlage 1 in dit rapport opgenomen.

BRONNEN

Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn in de literatuurlijst opgenomen. Op 7 november 2016 is het uitvoerportaal 'quickscanhulp.nl' van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd³ (zie bijlage 2). Gegevens uit de geraadpleegde bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

VELDBEZOEK Het plangebied is op 8 november 2016 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1 Veldbezoeken).

**BESCHRIJVING
RESULTATEN** Op basis van de verzamelde informatie middels bronnen- en veldonderzoek, bekende ecologische principes en expert judgement volgt navolgend per soortengroep een beschrijving van de (te verwachten) effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Indien het nemen van vervolgstappen (zoals aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing) nodig is, wordt dit eveneens vermeld.

4.1

Planten

INVENTARISATIE Uit de database van NDFF (zie bijlage 2) blijkt dat uit de directe omgeving van het plangebied (0-1 km) de beschermde plantensoort dennenorchis bekend is. In de omgeving van Norg is dennenorchis bekend uit Tonckensbos en Norgerholt. De soort komt voor in (mosrijke) naaldbossen (vooral in dennenbossen met een slecht ontwikkelde struiklaag) en soms ook onder berken of kraaihei. Dergelijke omstandigheden ontbreken in het plangebied waardoor het voorkomen van de soort daar niet wordt verwacht.

Andere beschermde plantensoorten worden gezien bekende verspreidingsgegevens, het terreingebruik en het aanwezige biotoop eveneens niet verwacht in het plangebied.

In het plangebied zijn onder andere de plantensoorten struikheide, bonte dovenetel, pitrus, diverse grassoorten, zomereik, Amerikaanse eik, ruwe berk, grove den, gewone hulst, fijn spar, gewone braam en coniferen aangetroffen.

EFFECTBEOORDELING In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor planten in het kader van de Wnb is in voorliggende situatie niet nodig.

³ Momenteel heeft de uitvoer van quickscanhulp.nl alleen betrekking op beschermde soorten zoals opgenomen in de Flora- en faunawet. Hierdoor staan soorten in de uitvoer die onder de Wet natuurbescherming niet (meer) beschermd zijn en missen soorten die onder de Wet natuurbescherming wel beschermd zijn. Ontbrekende soorten zijn wel meegenomen in de beoordeling.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

In het plangebied zijn enkele gebouwen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen (dit betreffen hoofdzakelijk de uit stenen opgetrokken gebouwen). Een voormalige terreinbewoner meldt dat in een van de gebouwen vleermuizen huizen. Daarnaast zijn in het plangebied meerdere oude bomen aanwezig die verblijfplaatsen kunnen herbergen. Het plangebied is tevens geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis.

INVENTARISATIE

Als gevolg van de beoogde plannen gaan mogelijk verblijfplaatsen en foerageergebied van vleermuizen verloren. Wanneer hiervan sprake is, worden verbodsartikelen uit de Wnb overtreden. Om zekerheid te krijgen over het gebruik van het terrein door vleermuizen is aanvullend onderzoek nodig in het daarvoor geschikte seizoen. Dergelijk onderzoek bestaat uit minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over de periode half mei tot en met eind september.

EFFECTBEOORDELING

4.3

Zoogdieren – overig

Uit de database van NDFF (zie bijlage 2) blijkt dat binnen een straal van 1 km waarnemingen bekend zijn van de beschermde eekhoorn, steenmarter en boommarter.

INVENTARISATIE

Het plangebied vormt door de aanwezigheid van gemengd bos met veel grove dennen en zomereiken (nestlocaties en voedsel) geschikt leefgebied voor eekhoorn. In het plangebied zijn tijdens het veldonderzoek echter geen aanwijzingen (zoals nesten en vraatsporen) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van eekhoorn.

Voor steenmarter zijn in het plangebied geschikte verblijfplaatsen (zoals takkenhopen, dichte struwelen en gebouwen) aanwezig en vormt het plangebied tevens geschikt foerageergebied. Hoewel van de soort geen sporen (uitwerpselen en vraatsporen) zijn aangetroffen, kan de aanwezigheid van een verblijfplaats niet worden uitgesloten. Zo was het niet mogelijk de gebouwen van de binnenzijde te inspecteren op aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter. De aanwezige bebouwing is echter wel geschikt als verblijfplaats voor deze soort.

Het voorkomen van boommarter is bekend uit het bosgebied ten noorden van Norg (Vos 2010 en telmee.nl). Een verblijfplaats van boommarter wordt niet binnen het plangebied verwacht. Zo zijn geen voor de soort geschikte boomholtes (vooral van belang in de voortplantingsperiode) of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van boommarter. De aanwezigheid van mensen

op het familiepark zorgt er bovendien voor dat dit deel ook beduidend minder geschikt is voor de relatief verstoringsgevoelige boommarter. Mogelijk vormt het plangebied wel een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soort.

Verder zijn tijdens het veldbezoek geen sporen (zoals een burcht, wissels en mestputjes) van das aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van deze soort. Wel zijn meer algemeen voorkomende vrijgestelde beschermde soorten, zoals bosmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, egel, hermelijn en wezel, te verwachten.

EFFECTBEOORDELING

Ten behoeve van de plannen wordt de bestaande bebouwing verwijderd en wordt een groot deel van het aanwezige groen verwijderd. Hierdoor gaat mogelijk een verblijfplaats van steenmarter verloren en verdwijnt potentieel foerageergebied van boommarter en steenmarter. Voor beide soorten blijft in de omgeving voldoende foerageergebied voorhanden waardoor daarop geen negatieve effecten zijn te verwachten. Anders is dit voor een eventueel aanwezige verblijfplaats van steenmarter. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd om te bezien of daadwerkelijk een verblijfplaats van de soort aanwezig is in het plangebied. Op basis van dat onderzoek kan worden vastgesteld of het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wnb voor steenmarter nodig is.

Daarnaast kunnen als gevolg van de plannen verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord of vernietigd en kunnen dieren worden gedood. In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten (zie ook bijlage 1) een vrijstelling van artikel 3.10, lid 1 Wnb. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een onthefingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

4.4

Vogels

INVENTARISATIE

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop voor enkele vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, zoals havik, sperwer en ransuil. Gezien het moment van het veldonderzoek (buiten het broedseizoen) kan de aanwezigheid van nesten van deze soorten op dit moment niet met zekerheid worden uitgesloten.

Verder is in het plangebied geschikt broedgebied voor meer algemeen voorkomende broedvogels aanwezig. In de aanwezige opgaande begroeiing zullen in het broedseizoen diverse vogels tot broeden komen. Het gaat hierbij om soorten zoals zwarte mees, matkop, tjiftjaf, fitis, staartmees, boompieper, zanglijster, houtduif, roodborst, merel, vink en wielewaal.

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal als gevolg van de ontwikkelingen veranderen, dan wel verdwijnen. Om zekerheid te krijgen of hiervan ook sprake is voor havik, sperwer of ransuil (broedvogels met een jaarrond beschermd nest), is nader onderzoek noodzakelijk. Aan de hand daarvan kan worden bepaald of sprake is van negatieve effecten op deze soorten en of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

EFFECTBEOORDELING

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden (Wnb artikelen 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan worden voorkomen door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

4.5

Amfibieën

Uit de opgave van Quickscanhulp.nl blijken binnen een straal van 1 km van het plangebied waarnemingen bekend te zijn van de beschermde heikikker. Naar verwachting zijn deze waarnemingen afkomstig het bosgebied ten noorden van Norg waar poelen en vennen aanwezig zijn (Van Uchelen 2010). In het plangebied zelf is geen geschikt oppervlaktewater voor heikikker en andere beschermde amfibieën aanwezig waardoor voortplanting van deze soorten kan worden uitgesloten. Door de afstand tot bekende voortplantingslocaties en het daar aanwezige overwinteringsbiotoop (in de vorm van bosgebieden), wordt overwintering van heikikker en andere beschermde soorten eveneens niet verwacht in het plangebied.

INVENTARISATIE

Het permanente oppervlaktewater in het plangebied wordt mogelijk wel door een soort als kleine watersalamander als voortplantingswater gebruikt. Voor deze soort geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb (zie ook bijlage 1). Overwintering van kleine watersalamander en andere algemeen voorkomende amfibieën is te verwachten onder strooisellaag en ruigte.

Ten behoeve van de beoogde plannen wordt het oppervlaktewater en een deel van de bestaande groenstructuren verwijderd en wordt de bodem vergraven. Hierdoor worden voortplantingswater en mogelijk enkele winterverblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze algemene soorten in de provincie Drenthe een vrijstelling van artikel 3.10, lid 1 Wnb. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een onthef-

EFFECTBEOORDELING

fingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

4.6

Reptielen

INVENTARISATIE

Uit de opgave van Quickscanhulp.nl blijkt dat binnen een afstand van 1 km van het plangebied de beschermde reptielen hazelworm en adder zijn waargenomen. Andere bekende verspreidingsgegevens laten eveneens zien dat waarnemingen van deze soorten bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (Van Uchelen 2010, raven.nl en telmee.nl). Daarnaast meldt een voormalige terreinbewoner dat in het plangebied hazelwormen en vermoedelijk adders zijn waargenomen. Verder zijn op grotere afstand van het plangebied (1-5 km) de beschermde reptielensoorten levendbarende hagedis, ringslang en gladde slang bekend.

In het plangebied is geschikt leefgebied (heide, structuurrijke ruigte, dichte begroeiing afgewisseld met zonnige plaatsen) aanwezig voor de soorten hazelworm, adder en levendbarende hagedis.

EFFECTBEOORDELING

Als gevolg van de beoogde plannen gaat mogelijk leefgebied van de beschermde reptielensoorten hazelworm, adder en levendbarende hagedis verloren. Om na te gaan of hiervan daadwerkelijk sprake is, is aanvullend onderzoek naar reptielen nodig. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd middels minimaal vier bezoeken in de zomerperiode juni-september, met behulp van plaatjes (bijvoorbeeld golfplaten, dakpannen, vloerbedekkingtegels) waar de dieren graag onder wegkruipen (RAVON 2003). Op basis van dit onderzoek wordt vastgesteld of het nemen van vervolgstappen (zoals het aanvragen van een ontheffing van de Wnb) nodig is.

4.7

Vissen

INVENTARISATIE

Hoewel in het plangebied permanent oppervlaktewater aanwezig, kan de aanwezigheid van beschermde vissen worden uitgesloten. Het betreffende oppervlaktewater (aangelegde vijvers) staat niet in verbinding met ander oppervlaktewater en is niet geschikt (door onder andere beschaduwing en bladafval) als leefgebied voor beschermde vissen.

EFFECTBEOORDELING

Als gevolg van de beoogde plannen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van beschermde vissen verwacht. Voor de uitvoering van het plan is voor de soortengroep vissen geen ontheffing op grond van de Wnb nodig.

4.8

Ongewervelden

Het plangebied vormt geen hoogwaardig leefgebied voor ongewervelden zoals dagvlinders en libellen. In het plangebied kunnen enkele algemene niet beschermde dagvlinders zoals dagpauwoog en bont zandoogje voorkomen. De aanwezigheid van beschermde soorten worden binnen het plangebied op basis van het aanwezige biotoop niet verwacht.

INVENTARISATIE

Als gevolg van de beoogde plannen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van beschermde ongewervelden verwacht. Voor de uitvoering van het plan is voor de soortengroep ongewervelden geen ontheffing op grond van de Wnb nodig.

EFFECTBEOORDELING

Conclusies en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Wnb liggen op enige afstand van het plangebied. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ontwikkelingen, worden als gevolg van het plan geen negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden in het kader van de Wnb. Voor dit plan is geen vergunning op grond van de Wnb nodig

Het plangebied ligt in zijn geheel in het NNN. Door uitvoering van de plannen verdwijnt een (bepaald) oppervlakte aan NNN. Dit leidt tot een significant negatief effect en is daarmee in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe. Om na te gaan of het project in het kader van NNN doorgang kan vinden, is in eerste instantie een overleg met de gemeente Noordenveld en de provincie Drenthe nodig om na te gaan of in voorliggende situatie sprake is van een groot belang. Zo ja, dan dient vervolgens een compensatieplan te worden opgesteld.

5.2

Beschermde soorten

Binnen het plangebied komen diverse beschermde natuurwaarden voor, dan wel zijn te verwachten. In het navolgende volgt een samenvatting van de belangrijkste resultaten.

Vleermuizen

Als gevolg van de plannen gaan mogelijk verblijfplaatsen en foerageergebied van vleermuizen verloren. Wanneer hiervan sprake is, worden verbodsartikelen uit de Wnb overtreden. Om zekerheid te krijgen over het gebruik van het terrein door vleermuizen is aanvullend onderzoek nodig in het daarvoor geschikte seizoen. Dergelijk onderzoek bestaat uit minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over de periode half mei tot en met eind september.

Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk gaat een verblijfplaats van steenmarter verloren als gevolg van de plannen. Om na te gaan of daadwerkelijk een verblijfplaats aanwezig is, is aanvullend onderzoek naar deze soort nodig. Aan de hand daarvan kan worden

bepaald of sprake is van negatieve effecten op deze soort en of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Vogels met een jaarrond beschermd nest

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (havik, sperwer of ransuil) kan als gevolg van de ontwikkelingen veranderen, dan wel verdwijnen. Om hierover zekerheid te krijgen, is nader onderzoek noodzakelijk. Aan de hand daarvan kan worden bepaald of sprake is van negatieve effecten op deze soorten en of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Vogels algemeen

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels worden verstoord of vernietigd, dit is bij wet verboden (Wnb artikelen 3.1 en 3.5). Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan worden voorkomen door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Daarbij ligt de nadruk op het verwijderen van beplanting, opgaand groen en gebouwen. De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Reptielen

Als gevolg van de beoogde plannen gaat mogelijk leefgebied van de beschermde reptielensoorten hazelworm, adder en levendbarende hagedis verloren. Om na te gaan of hiervan daadwerkelijk sprake is, is aanvullend onderzoek naar reptielen nodig. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd middels vier bezoeken in de zomerperiode juni-september, met behulp van plaatjes (bijvoorbeeld golfplaten, dakpannen, vloerbedekkingstegels) waar de dieren graag onder wegkruipen (RAVON 2003). Op basis van dit onderzoek wordt vastgesteld of het nemen van vervolgstappen (zoals het aanvragen van een ontheffing van de Wnb) nodig is.

Algemene beschermde soorten

Binnen het plangebied komen enkele algemene beschermde zoogdier- en amfibieënsoorten voor. Als gevolg van de beoogde plannen kunnen verbodsovertredingen worden verwacht (Wnb artikel 3.10). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor de betreffende algemene beschermde soorten (zie ook bijlage 1) echter een vrijstelling voor de relevante verbodsbepalingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Voor een ecologische verkenning van het plangebied en omgeving is deze op 8 november 2016 door [REDACTED] bezocht. Hierbij is vooral gekeken naar beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek was het niet mogelijk de bebouwing van de binnenzijde te inspecteren.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Internet

1. Quickscanhulp.nl. Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna. Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).
2. Telmee.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.
3. drenthe.info/kaarten/website/fmc2/natuurbeheerplan2017.html. Kaarten behorende bij Natuurbeheerplan Drenthe 2017.
4. Digitale atlas provincie Drenthe. Webpagina waar kaarten te vinden zijn van diverse beleidsonderwerpen (waaronder natuur) (provincie.drenthe.nl/loket/kaartmateriaal/).
5. Ruimtelijkeplannen.nl. Website met onder andere informatie over algemene regels van overheden (zoals Natuurnetwerk Nederland en Omgevingsverordeningen).

6.3

Literatuur

6. Provincie Drenthe (2008). Beleidsregel concretisering ecologische hoofdstructuur. Geraadpleegd via: http://www.provincie.drenthe.nl/loket/reglementen/beleidsregel_concretisering_ecologische_hoofdstructuur op 15 november 2016.
7. Provincie Drenthe (2014). Omgevingsvisie Drenthe; Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014. Provincie Drenthe.

8. Provincie Drenthe (2015). Provinciale Omgevingsverordening Drenthe - Regels & Toelichting. Provincie Drenthe.
9. RAVON (2003). Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland. Derde, herziene druk 2003. RAVON Werkgroep Monitoring en Centraal Bureau voor de Statistiek.
10. RAVON (2015). Waarnemingenoverzicht 2014 (verspreidingsperiode 2005-2014). Bijlage bij RAVON 59, jaargang 17 (4). Stichting RAVON, Nijmegen.
11. Uchelen, E. van, (red.) (2010). Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.
12. Vos, S. (2010). Zoogdieratlas.nl Drenthe, Eindrapportage van het project Zoogdieratlas.nl Drenthe.

B i j l a g e n

1. Soortvrijstellinglijst Provincie Drenthe
2. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bijlage 1. Soortenvrijstellinglijst provincie Drenthe

In onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvoor in de provincie Drenthe vrijstelling geldt.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bastaardkikker (oude naam: Middelste groene kikker)	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris (oude naam: Triturus vulgaris)</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (oude naam Rana ridibunda)</i>
Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer Provincie Drenthe, juli 2016	

Bijlage 2. Opgave Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied - levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

NDFF - quickscanhulp.nl 07-11-2016 12:52:56

Soort	Soortengroep	Bescherming	Afstand
Dennenorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren (overige)	tabel II	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren (overige)	tabel II	0 - 1 km
Heikikker	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Adder	Reptielen	tabel III	0 - 1 km
Hazelworm	Reptielen	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Boommarter	Zoogdieren (overige)	tabel III	0 - 1 km
Baardvleermuis	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km
Franjestaart	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren (vleermuizen)	tabel III	0 - 1 km

Colofon

Opdrachtgever

Contactpersoon

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
160.60.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Vaart NZ 50
9401 GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort